

The Effectiveness of Life Skills Training (Problem-Solving and Decision Making) on Interpersonal Intelligence, Love of Learning, and Self-Control in Male Students

Kamran Sheivandi Chaliche¹ , Fazlollah Hasanvand² , Zahra Ghalami³ , Zahra Nafar^{4*}

1. Assistant Professor, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran.
2. PhD student of Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran.
3. PhD student of Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran.
4. PhD student of Educational Psychology, Allameh Tabataba'i University, Tehran. Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** znafar72@yahoo.com

Research Paper

Abstract

Receive: 2021/09/14
Accept: 2022/04/16
Published: 2023/01/23

Keywords:

Life Skills, Interpersonal Intelligence, Love of Learning, Self-Control.

Article Cite:

Sheivandi Chaliche K, Hasanvand F, Ghalami Z, Nafar Z. (2021). The Effectiveness of Life Skills Training (Problem-Solving and Decision Making) on Interpersonal Intelligence, Love of Learning, and Self-Control in Male Students, Iranian Association of Sociology of Education. 8(2): 57-66.

Purpose: The present study was conducted with the aim of investigating the effectiveness of life skills training (problem solving and decision making) on interpersonal intelligence, love of learning and self-control of male students.

Methodology: In terms of practical purpose, this research was semi-experimental based on a pre-test-post-test design with a control group. The statistical population included all the male students of the sixth grade in the city of Hasan Abad from Shahrari in the academic year of 2019-20. The sample was selected by multi-stage random sampling. The statistical sample was 50 students who were replaced in two experimental groups and control group (25 people in each group). In order to collect data, interpersonal intelligence questionnaire (Chislet and Chapman, 2005), love of learning questionnaire (McFarlane, 2003) and self-control questionnaire (Tanjani, 2004) were used. People in the experimental group were taught life skills (problem solving and decision-making) for ten sessions for one hour, and the group did not receive a training certificate. In order to analyze the data, multivariate covariance analysis was used in SPSS-24 software.

Findings: Findings show that teaching life skills (problem solving and decision-making) in sixth grade students increased interpersonal intelligence, love of learning and self-control ($p < 0.05$).

Conclusion: The results indicated that problem-solving and decision-making training can be an important way to create positive academic outcomes and positive psychological conditions in the school environment, and teachers and psychologists can use these trainings as One of the ways to prepare students to live in today's turbulent world.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

انجمن جامعه شناسی آموزش و پرورش ایران

بررسی اثربخشی آموزش مهارت های زندگی (حل مسئله و تصمیم گیری) بر هوش بین فردی، عشق به

یادگیری و خودکنترلی در دانش آموزان پسر

کامران شیوندی چلیچه^۱، فضل الله حسونند^۲، زهرا قلمی^۳، زهرا نفر^۴

۱. استادیار روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی (ره)، تهران، ایران.

۲. دانشجوی دکتری روان شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی (ره)، تهران، ایران.

۳. دانشجوی دکتری روان شناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی (ره)، تهران، ایران.

۴. دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی، دانشگاه علامه طباطبایی (ره)، تهران، ایران.

✦ ایمیل نویسنده مسئول: znafar72@yahoo.com

چکیده

مقاله تحقیقاتی

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت های زندگی (حل مسئله و تصمیم گیری) بر هوش بین فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی دانش آموزان پسر انجام شد.

روش شناسی: این پژوهش برحسب هدف کاربردی و از حیث ماهیت، از نوع نیمه آزمایشی بر اساس طرح پیش آزمون - پس آزمون با گروه گواه بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش آموزان پسر کلاس ششم در شهر حسن آباد از توابع شهرداری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ بودند. نمونه به صورت نمونه گیری تصادفی چندمرحله ای انتخاب شد. نمونه آماری را ۵۰ نفر دانش آموزان بودند که در دو گروه آزمایش و گروه گواه (هر گروه ۲۵ نفر) جایگزین شدند. به منظور گردآوری داده ها از پرسشنامه هوش بین فردی (جیسلت و چاپمن، ۲۰۰۵)، پرسشنامه عشق به یادگیری (مک فارلن، ۲۰۰۳) و پرسشنامه خودکنترلی (تانجی، ۲۰۰۴) استفاده شد. افراد گروه آزمایش ده جلسه به مدت یک ساعت تحت آموزش مهارت های زندگی (حل مسئله و تصمیم گیری) قرار گرفتند و گروه گواه آموزشی دریافت نکردند. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری در نرم افزار SPSS-۲۴ بهره گرفته شد.

یافته ها: یافته ها نشان می دهد که آموزش مهارت های زندگی (حل مسئله و تصمیم گیری) در دانش آموزان پایه ششم ابتدایی باعث افزایش میزان هوش بین فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی شد ($p < 0/05$).

بحث و نتیجه گیری: نتایج حاکی از این بود که آموزش حل مسئله و تصمیم گیری می تواند به عنوان شیوه ای مهم برای خلق برودادهای مثبت تحصیلی و شرایط مثبت روانی در فضای مدرسه باشد و معلمان و روان شناسان می توانند از این آموزش ها به عنوان یکی از روش ها برای آماده سازی دانش آموزان جهت زندگی در جهان پرتلاطم امروز بهره بگیرند.

استناد مقاله:

شیوندی چلیچه ک، حسونند ف، قلمی ز، نفر ز. (۱۴۰۰). بررسی اثربخشی آموزش مهارت های زندگی (حل مسئله و تصمیم گیری) بر هوش بین فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی در دانش آموزان پسر، انجمن جامعه شناسی آموزش و پرورش ایران. ۸(۳): ۵۷-۶۶.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2021.541983.1184>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

دوره ابتدایی، از لحاظ رشد و تربیت شخصیت کودکان، دوره‌ای بسیار مهم به شمار می‌رود که اساس آموزش‌های بعدی قرار می‌گیرد و دانش‌آموزان را برای کسب مهارت‌ها و تخصص‌های آتی آماده می‌کند؛ شکل‌گیری و رشد همه‌جانبه فرد در این دوره صورت می‌پذیرد و فرصت مناسبی برای تحصیل، تربیت و یادگیری شیوه ارتباط صحیح با دیگران برای کودک، فراهم می‌شود (Javadipour, Azizi, Norouzzadeh, 2014). با نزدیک شدن دانش‌آموزان به دوره نوجوانی که به‌عنوان یک مرحله مهم زندگی با رشد سریع جسمی، اجتماعی و روانی خاصی همراه است، آن‌ها با چالش‌های خاصی روبرو می‌شوند. از این رو داشتن دانش و مهارت لازم برای تصمیم‌گیری صحیح و شکل‌دهی رفتارها و عادات سازنده در این سن اهمیت فراوان دارد (Prajapati, Bala & Tiwari, 2016)، زیرا کمبود مهارت‌های فردی، شناختی و اجتماعی، احتمال بروز رفتارهای پرخطر و نامناسب را افزایش می‌دهد (Nasheeda, Abdullah, Krauss & Ahmed, 2019).

از جمله عواملی که نقش مهمی در موفقیت دانش‌آموزان در زندگی روزمره و تحصیلی ایشان ایفا می‌کند، هوش بین فردی می‌باشد (Hardi, Tamur & Nendi, 2021). هوش یکی از مهم‌ترین عوامل سازگاری انسان با محیط پیرامون است و باعث واکنش متفاوت افراد نسبت به محیط می‌شود. مفهوم هوش در یک فرآیند تکاملی از مفهومی کلی به سوی سازه‌ای چندبعدی تغییر یافته است و در این میان، نظریه هوش‌های چندگانه گاردنر^۱ افق‌های جدیدی را در درک هوش انسانی و ارتباط آن با اثربخشی فرآیند آموزش پیش روی محققین باز کرد (Poursaberi & Mohammadi, 2017). هوش بین فردی مفهومی مهم است که به‌عنوان توانایی درک، شناخت کلی، فهم نیازها و احساس، عملکرد دیگران و شیوه برقراری ارتباط با آنان تعریف شده است و به افراد کمک می‌کند تا با دیگران تعامل داشته باشند و حالات، احساسات، انگیزه‌ها و نیت دیگران را درک کنند (Matin & Shams Hosseini, 2015). دانش‌آموزان برخوردار از این هوش معمولاً نقش رهبر دارند، دیگران را به انجام کارهای جمعی تشویق می‌کنند، مطالعه و انجام کار جمعی را به فردی ترجیح می‌دهند و از مهارت‌های اجتماعی بالایی برخوردارند (Hajebi et al, 2018).

موفقیت دانش‌آموزان امروز در امور تحصیلی، به میزان عشق آن‌ها به تحصیل و مدرسه بستگی دارد (Moradi & Tavassoli, 2018). عشق به یادگیری^۲ به عنوان عاملی کارآمد در بافت یادگیری به معنای داشتن حس کنجکاوی، انگیزه درونی، اصلاح خود و علاقه به یادگیری است (Mohammadi et al, 2016). فقدان علاقه به یادگیری ممکن است باعث بروز مشکلاتی مانند انگیزه و پیشرفت تحصیلی پایین شود (Pratiwi et al, 2018). محققان بر این باورند که عشق به یادگیری در فرد نیاز به یادگیری و تلاش فعالانه را موجب می‌شود (Abedini Baltork & Rezaei Zarchi, 2021). متخصصان تربیتی پیشنهاد می‌کنند که یکی از موفق‌ترین راه‌ها برای پرورش عشق به یادگیری، جلوگیری از تأکید بر رویکردهای سطحی در یادگیری و گرایش به راهبردهای عمیق یادگیری است (Selvaraj-Thomson, 2021). از جمله عوامل دیگر که نقش مهمی در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و شایستگی اجتماعی آن‌ها دارد، خودکنترلی^۳ است (Duckworth, Szabó Gendler & Gross, 2014). توانمند بودن افراد از نظر هیجانی زمینه‌ساز رویارویی موفق با چالش‌های اساسی زندگی است و سلامت روان و افزایش مهارت در کنار آمدن با تجارب منفی و سازگاری مناسب با محیط و افراد دیگر را به دنبال دارد (Mahbobi, salimi, Hossini, 2016). خودکنترلی به‌عنوان توانایی به تأخیر انداختن دریافت پاداش فوری کوچک‌تر برای پاداش بزرگ‌تر در آینده تعریف شده است. این تعریف شامل مفهوم مهارت نیازمند تلاش^۴ است و بر انتخاب بلندمدت که ارزش پاداش بیشتری به همراه دارد، تأکید دارد (Gillebaart, 2018). ظرفیت کلی خودکنترلی با عملکردهای انطباقی زیادی مانند عزت‌نفس، مهارت‌های بین فردی، داشتن ارتباطات رضایت‌بخش و هیجان‌های مثبت ارتباط مثبت و با اضطراب، افسردگی ارتباط منفی دارد (Bowlin & Baer, 2012).

شواهد نشان می‌دهد دانش‌آموزان بخش اعظمی از زمان و توانایی‌های خود را صرف امور تحصیلی می‌نمایند و از پرداختن به رشد اجتماعی-روانی خویش غافل می‌مانند (Sheivandi et al, 2021). با توجه به اینکه کودکان و نوجوانان، نسبت به بزرگسالان، از تجارب اجتماعی کافی برخوردار نیستند، ارائه آموزش‌هایی که به رشد استعدادها و توانمندهای آن‌ها برای مواجهه با مسائل و چالش‌های زندگی کمک کند بسیار مهم است؛ آموزش مهارت‌های زندگی افراد را قادر می‌سازد تا دانش، ارزش و نگرش‌ها را به توانایی‌های بالفعل تبدیل کنند (Prajapati et al, 2016). با افزایش پیچیدگی‌ها در بسیاری از زمینه‌های زندگی، حل مسئله از شایستگی‌های مهم به شمار می‌رود (Funke, Fischer & Holt, 2018). حل مسئله اشاره به توانایی فرد برای حل مسئله با استفاده از تجربیات گذشته و تفکر واگرا دارد که مستلزم تجزیه و تحلیل مسئله و نتیجه‌گیری است (Kumar, 2020). از سویی، تصمیم‌گیری

¹. Gardner

². Love of learning

³. Self-Control

⁴. effortful inhibition

مؤثر به‌عنوان ظرفیت پیش‌بینی اتفاقات دنیای واقعی، توجه به نشانه‌های مرتبط، در نظر گرفتن چشم‌اندازها و اقدام به انتخاب‌های مؤثر در موقعیت‌ها و زمینه‌های مختلف، از جمله شرایط چالش‌برانگیز تعریف شده است (Modecki, Zimmer-Gembeck & Guerra, 2017). مطالعات بر اهمیت ارتقای مهارت‌های تصمیم‌گیری در سنین کم تأکید دارند و نشان می‌دهند که چنانچه این مهارت‌ها در سنین پایین رشد نکنند، در مراحل بعدی زندگی مشکلاتی خاص ایجاد خواهد شد (Sever & Ersoy, 2019). تحقیقات نشان داده است که آموزش مهارت‌های زندگی بر افزایش خودکنترلی (Nabidoost, Ahvan & Mirzaei, 2020; Azimi Lolaty et al, 2012; Lee et al, 2018; Abolghasemi, Abolghasemi, Kafi Masoleh & Soltani Shal, 2018) نقش داشته است. آموزش تصمیم‌گیری در جهان متلاطم امروزی باعث افزایش شایستگی دانش‌آموزان در برخورد با مسائل اجتماعی و بین‌فردی (Gresch, Hasselhorn & Bögeholz, 2013) می‌شود.

توانایی حل مسئله یکی از مهم‌ترین مولفه‌های عملکرد شخصی و سازگاری اجتماعی است. با توجه به اهمیت دوران مدرسه نیاز به آموزش و برنامه‌ریزی گسترده برای جلوگیری از آسیب‌های روانی و اجتماعی و داشتن یک زندگی پویا برای این گروه سنی وجود دارد. با توجه به این که پژوهش‌های اندکی به بررسی همه‌جانبه پیامدهای تحصیلی، اجتماعی و هیجانی آموزش‌های مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری بر دانش‌آموزان مقطع ابتدایی پرداخته‌اند و با توجه به اهمیت بسیار آموزش مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری برای دانش‌آموزانی که در مرحله گذار از کودکی به نوجوانی هستند، هدف از پژوهش حاضر تعیین اثر آموزش مهارت‌های زندگی (حل مسئله و تصمیم‌گیری) بر هوش بین‌فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی دانش‌آموزان است.

روش شناسی

پژوهش حاضر بر اساس هدف از نوع پژوهش کاربردی و از نظر شیوه اجرا، تحقیق نیمه‌آزمایشی بر اساس طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه گواه است. جامعه آماری پژوهش شامل دانش‌آموزان کلاس ششم شهر حسن‌آباد از توابع شهرداری در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۹۹ بود. برای برآورد حجم نمونه مورد نیاز پژوهش از فرمول و جدول حجم نمونه کوهن استفاده شد. با توجه به یک گروه آزمایش و یک گروه گواه (میزان خطا ۰/۰۵ و اندازه اثر ۰/۸ و انحراف معیار ۲/۸) برای هر گروه آزمایش و گواه ۲۵ نفر تعیین شد. شیوه نمونه‌گیری پژوهش نیز به صورت تصادفی چندمرحله‌ای بود. بر این اساس، ابتدا فهرست مدارس ابتدایی شهر حسن‌آباد تهران از اداره آموزش و پرورش دریافت شد (۳۸ مدرسه). سپس، به صورت چندمرحله‌ای، از بین ۳۸ مدرسه، ۲۰ مدرسه و سپس از بین ۲۰ مدرسه، ۸ مدرسه انتخاب و در نهایت ۲ مدرسه که دانش‌آموزان آن دارای کمترین سطح برخورداری از متغیرهای وابسته بودند، انتخاب شدند (یک کلاس به‌عنوان گروه آزمایش و کلاس دیگر گروه گواه). برای همگن کردن گروه‌ها دانش‌آموزان از مناطق پایین‌دست استان تهران انتخاب شدند که خانواده‌ها به سبب مشکلات بیشتر کمتر فرصت توجه به مهارت‌های خاص زندگی فرزندان را دارند.

ملاک‌های ورود عبارت بودند از: کسب نمره یک انحراف معیار کمتر از میانگین در پرسشنامه هوش بین‌فردی و عشق به یادگیری و خودکنترلی در پیش‌آزمون، عدم دریافت خدمات روان‌شناختی، نداشتن اختلال روانی (از راه مصاحبه با دانش‌آموزان)، رضایت آگاهانه جهت شرکت در پژوهش، قرار داشتن در سن ۱۲-۱۳ سال و بودن در پایه ششم ابتدایی). به منظور رعایت اصول اخلاقی، به آزمودنی‌ها اعلام شد که از اطلاعات جمع‌آوری‌شده تنها برای پژوهش حاضر استفاده خواهد شد و نیازی به نوشتن نام نبود (محرمانه بودن اطلاعات و حفظ رازداری)؛ به آزمودنی‌ها اعلام شد در صورت عدم تمایل به تداوم همکاری در طی جلسات در هر مقطعی آزاد به انصراف هستند. با آزمودنی‌های گروه گواه توافق شد تا در صورت اثربخشی آموزش‌ها، آن‌ها نیز طی ۴ جلسه کارگاه تحت آموزش قرار بگیرند. روش اجرای پژوهش به نحوی بود که پس از انتخاب نمونه لازم، افراد آزمودنی در گروه آزمایش و گواه دسته‌بندی شدند و سپس، از هر دو گروه پیش‌آزمون به عمل آمد و بر اساس آن، از میان افراد کلاس‌ها (کلاس اول ۳۶ نفر و دوم ۳۷ نفر)، افرادی که از هوش بین‌فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی بالاتری برخوردار بودند، کنار گذاشته شده و دیگر آزمودنی‌ها در دو گروه ۲۵ نفره جایگزین شدند. شرکت‌کنندگان در گروه آموزش ده جلسه تحت آموزش قرار گرفتند، اما گروه گواه آموزشی دریافت نکرد. هر جلسه برای گروه آزمایش ۶۰ دقیقه بود که طی ۵ هفته مداوم بر اساس پروتکل تدوین‌شده به شرح جدول ۱ اجرا شد. پس از اجرای آموزش، از گروه آزمایش و گواه پس‌آزمون به عمل آمد. ابزار پژوهش شامل موارد زیر بود:

- پرسشنامه خودکنترلی Tangney: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۴ ساخته شد و دارای ۱۳ گویه است. طیف پاسخگویی آن از نوع لیکرت بر اساس مقیاس پنج‌سطحی از هرگز تا بسیار زیاد است. حداقل و حداکثر نمره برای این پرسشنامه ۱۳ و ۶۵ است. در پژوهش Tangney et al (2004) روایی این مقیاس با ارزیابی همبستگی آن با مقیاس‌های پیشرفت تحصیلی، سازگاری، روابط مثبت و مهارت‌های بین‌فردی مورد تأیید قرار گرفت. پایایی آن بر روی دو نمونه آماری با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۳ و ۰/۸۵ به دست آمد (Mousavimoghdam, et al, 2015). پایایی آن در این پژوهش بر اساس آلفای کرونباخ در پیش‌آزمون برابر با ۰/۷۵ و در پس‌آزمون برابر با ۰/۸۵ محاسبه گردید.

- پرسشنامه هوش بین‌فردی Chislett & Chapman: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۵ به منظور سنجش هوش‌های گاردنر ساخته شد و دارای ۷۰ گویه است. برای این پژوهش هوش بین فردی از این پرسشنامه که دارای ۱۰ گویه است انتخاب شد. مقیاس نمره‌گذاری آن بر اساس طیف لیکرت چهار درجه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم طراحی شد (صفر تا ۳). دامنه نمرات بین ۹ تا ۳۶ است و هر فرد با نمره بالاتر هوش بین‌فردی بهتری دارد. پایایی آن بر اساس آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۹ و روایی آن بر اساس روش محتوایی و روایی همگرا تأیید گردیده است (Faramarz, Zare, Fotovat, 2015). پایایی آن در این پژوهش بر اساس آلفای کرونباخ در پیش‌آزمون برابر با ۰/۷۳ و در پس‌آزمون برابر با ۰/۸۳ محاسبه گردید.

- پرسشنامه عشق به یادگیری McFarlane: این پرسشنامه در سال ۲۰۰۳ ساخته شد و دارای ۹ گویه است که بر اساس طیف لیکرت پنج‌سطحی طراحی شد. دامنه نمرات بین ۹ تا ۴۵ است و نمره بالاتر به معنای عشق به یادگیری بیشتر است. روایی پرسشنامه با استفاده از تحلیل گویه با نمره کل، بین ۰/۲۵ - ۰/۸۵ و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۷۶ و به روش تصنیف ۰/۷۱ به دست آمد (Soleimanpouromran & Yasavoli, 2021). ضریب پایایی آن در پژوهش Ghadam poor, hasanvand, abdolahi moghadam, shakarami (2020) بر اساس ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۷ تأیید گردید. پایایی این پرسشنامه در این پژوهش بر اساس آلفای کرونباخ در پیش‌آزمون برابر با ۰/۸۶ و در پس‌آزمون برابر با ۰/۸۲ محاسبه گردید.

شرح جلسات مهارت‌های زندگی (حل مسئله و تصمیم‌گیری): جلسات مبتنی بر آموزش مهارت زندگی حل مسئله و تصمیم‌گیری بر اساس منابع مختلف روان‌شناسان طراح در زنگ فوق‌برنامه دانش‌آموزان در مدرسه منطبق با روش‌های مختلف در جدول ۱ اجرا شد. برای سنجش روایی پروتکل از روش محتوایی استفاده شد که بر اساس آن، نسبت CVR از نظرات ۱۰ متخصص در زمینه مهارت‌های زندگی استفاده شد و با توضیح اهداف و ارائه تعاریف عملیاتی مربوط به محتوای جلسات به آن‌ها، درخواست شد تا هر یک از موضوعات را بر اساس طیف لیکرت " ضروری است"، " مفید است اما ضروری نیست" و " ضرورتی ندارد" طبقه‌بندی کنند. حداقل مقدار برابر با ۰/۶۸ محاسبه گشت.

جدول ۱. جلسات آموزش مهارت‌های زندگی (حل مسئله و تصمیم‌گیری)

هدف	محتوا	تغییر رفتار موردنظر	تکلیف
۱ تعریف مشکل یا مسئله	ارائه فعالیت. داستان‌های کوتاه، شناخت مفهوم و تفاوت مشکل و مسئله	آشنایی و شناخت تعریف دقیق مشکل و مسئله و تفاوت‌های آن	مطرح کردن فهرستی از مشکلات و مسائل زندگی خود
۲ انتخاب بهترین راه‌حل برای مسئله	عینک مثبت و بارش فکری. دانش‌آموزان با ساخت یک عینک آموزش دیدند تا در موقعیت‌های مختلف با نگاه مثبت و وسیع‌تری به مسائل توجه کنند.	توانایی انتخاب بهترین راه‌حل‌های مثبت در موقعیت‌های مختلف	بیان نمونه‌ای از راه‌حل‌های مثبت در خصوص مسائل مطرح‌شده در تکلیف جلسه اول
۳ تغییر نگرش نسبت به مسئله	در قالب بازی به افراد گفته شد که در ارتباط با مسائل مختلف مطرح‌شده در موقعیت‌های مختلف توسط آزمونگر، اگر جمله از دید آنان درست بود، دست راست و اگر غلط دست چپ را بالا ببرند و دلایل خود را بیان کنند.	شناخت و توانایی تشخیص راه‌حل‌های درست از نادرست	تعیین درستی یا نادرستی راه‌حل‌های ارائه‌شده برای مسائل در تکلیف اول
۴ شناخت راه‌حل‌های مثبت و منفی	داستان کوتاه (بررسی راه‌حل به‌صورت گروهی). موقعیت‌هایی در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت و آن‌ها با مشورت راه‌حل‌هایی ارائه دادند که مورد بحث قرار گرفت.	شناخت راه‌حل‌های درست از نادرست بر اساس مشورت گروهی	آزمودن درستی یا نادرستی راه‌حل‌های ارائه‌شده برای مسائل در تکلیف قبل
۵ انتخاب بهترین راه‌حل: تحلیل هزینه و فایده	به هر دانش‌آموز کاربرگی داده شد و با توجه به موقعیت‌های مطرح‌شده، راه‌حل‌هایی که به آن‌ها حس خوبی می‌داد در گلب‌گ‌ها و آن‌هایی که در دسرساز بود را در میان خا‌را نوشتند	شناخت تحلیلی هزینه و فایده در جهت تعیین راه‌حل مناسب انتخابی	تکمیل کاربرگ ۲ با توجه به کامل کردن کاربرگ شماره‌ی ۱ در کلاس آموزشی
۶ پیامد یک تصمیم درست یا غلط	ماشین زمان. دانش‌آموزان در قالب یک بازی و سفر در زمان آینده تلاش کردند تا برای موقعیت‌های مختلف تصمیمات درستی اتخاذ کنند.	توانایی برنامه‌ریزی و حل مسائل آینده	تهیه فهرستی از موقعیت‌های آینده و بیان راه‌حل و تصمیم‌های مهم خود
۷ یادگیری مراحل تصمیم‌گیری	قطار زمان. صندلی‌هایی در کلاس گذاشته می‌شود و دانش‌آموزان با نشستن بر روی هر صندلی مرحله‌ای از تصمیم‌گیری را شناختند و تمرین کردند.	شناخت مراحل تصمیم‌گیری	تمرین مراحل تصمیم‌گیری با توجه به موضوعات مطرح‌شده در کلاس آموزشی
۸ چالش فکری و توانایی تصمیم‌گیری با تصور پیامدها	حدس زدن ادامه داستان. برای دانش‌آموزان داستان‌هایی خوانده شد تا آنان ادامه آن را کامل کنند و در مورد نظرات خود در کلاس بحث کردند.	توانایی تصمیم‌گیری و پیگیری پیامدهای آن	تعدادی داستان در کلاس مطرح شد تا دانش‌آموزان آن‌ها را در خانه تکمیل کنند و پیامد تصمیمات را بررسی نمایند
۹ چالش فکری و تقویت تصمیم‌گیری	داستان کدام راه. داستانی برای دانش‌آموزان مطرح شد که راه‌حل‌های مختلفی برای تصمیم‌گیری داشت. نظر آن‌ها در مورد هر راه‌حل در قالب	تقویت توان تصمیم‌گیری با توجه به موقعیت‌های مختلف (ادامه)	ادامه تکمیل داستان‌های جلسه قبل با توجه به آموزش جلسه ۹

سؤالات مختلف بررسی گردید.

جلسه قبل)

شرکت افراد در تصمیم‌گیری‌های گروهی به‌عنوان یک عضو فعال	همکاری در ایجاد یک کشور. از دانش‌آموزان درخواست شد تا در گروه‌های مشخص تصور کنند که در یک جزیره خالی از سکنه هستند و باید برای نام و قوانین آن جزیره با هم مشورت کنند و تصمیم‌گیری‌های لازم را بگیرند.	توانایی اتخاذ تصمیم‌گیری‌های گروهی و تقویت توان مشورت و تفکر گروهی (خاتمه و جمع‌بندی)	توانایی حل مسئله و تصمیم‌گیری در خصوص موقعیت‌های مختلف به صورت فردی و گروهی

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش تحلیل کوواریانس چندمتغیری در نرم‌افزار SPSS-۲۴ بهره گرفته شد. سطح معناداری موردنظر برابر با ۰/۹۵ بود.

یافته‌ها

جدول ۲. توصیف نمونه مورد مطالعه بر اساس اطلاعات جمعیت‌شناختی

متغیر	گروه	سطوح	فراوانی	درصد فراوانی
سن پدر	گروه آزمایش	زیر ۳۸	۱۰ نفر	۴۰ درصد
		بین ۳۸ تا ۴۳	۹ نفر	۳۶ درصد
	گروه گواه	بالاتر از ۴۳	۶ نفر	۲۴ درصد
		زیر ۳۸	۸ نفر	۳۲ درصد
سن مادر	گروه آزمایش	بین ۳۶ تا ۴۱	۱۰ نفر	۴۰ درصد
		بالاتر از ۴۳	۷ نفر	۲۸ درصد
	گروه گواه	زیر ۳۶	۶ نفر	۲۴ درصد
		بین ۳۶ تا ۴۱	۱۳ نفر	۵۲ درصد
تحصیلات پدر	گروه آزمایش	زیر دیپلم	۱۰ نفر	۴۰ درصد
		دیپلم	۹ نفر	۳۶ درصد
	گروه گواه	تحصیلات دانشگاهی	۹ نفر	۳۶ درصد
		زیر دیپلم	۹ نفر	۳۶ درصد
تحصیلات مادر	گروه آزمایش	زیر دیپلم	۱۰ نفر	۴۰ درصد
		دیپلم	۶ نفر	۲۴ درصد
	گروه گواه	تحصیلات دانشگاهی	۶ نفر	۲۴ درصد
		زیر دیپلم	۱۰ نفر	۴۰ درصد
گروه گواه	گروه آزمایش	زیر دیپلم	۹ نفر	۳۶ درصد
		دیپلم	۶ نفر	۲۴ درصد
	گروه گواه	تحصیلات دانشگاهی	۶ نفر	۲۴ درصد
		زیر دیپلم	۱۱ نفر	۴۴ درصد
گروه گواه	گروه گواه	دیپلم	۹ نفر	۳۶ درصد
		تحصیلات دانشگاهی	۵ نفر	۲۰ درصد

بر اساس جدول ۲، نمونه آزمایشی در گروه آزمایش و گواه توصیف شده است. مقایسه میان دو گروه نشان داد که میانگین سنی پدران آزمودنی‌ها در گروه آزمایش برابر با ۴۰/۴۴ و در گروه گواه ۴۱/۴۴ بود که بر اساس آزمون t در سطح ۰/۵۷ تفاوت معناداری در میانگین سن پدران آزمودنی‌ها وجود نداشت. میانگین سنی مادران در گروه آزمایش برابر با ۳۷/۷۲ و در گروه گواه برابر با ۳۷/۵۶ بود که بر اساس آزمون t در سطح ۰/۹۲ تفاوت معناداری وجود نداشت. همچنین، نتایج آزمون‌های دو به منظور مقایسه سطوح تحصیلات پدران در دو گروه نشان داد که در سطح ۰/۵۵ و ۰/۹۳ تفاوتی در تحصیلات پدران دو گروه و همچنین مادران آنان یافت نشد.

جدول ۳. توصیف متغیرهای پژوهشی بر اساس شاخص‌های توصیفی

متغیر	گروه	مراحل اندازه‌گیری	میانگین	انحراف استاندارد
هوش فردی بین	آزمایش	پیش‌آزمون	۱۹/۵۲	۳/۴۴
		آزمون پس	۲۹/۴۸	۳/۷۴
گواه	گواه	پیش‌آزمون	۲۱/۴۸	۴/۲۳
		آزمون پس	۲۲/۱۲	۳/۹۲

۴/۲۳	۲۸/۷۲	پیش‌آزمون	آزمایش	عشق به یادگیری
۲/۳۵	۳۸/۹۶	آزمون‌پس		
۳/۸۱	۲۷/۸۰	پیش‌آزمون	گواه	
۳/۷۶	۲۶/۹۲	آزمون‌پس		
۴/۹۴	۳۶/۳۶	پیش‌آزمون	آزمایش	خودکنترلی
۴/۹۴	۴۷/۲۸	آزمون‌پس		
۵/۳۴	۳۵/۳۲	پیش‌آزمون	گواه	
۵/۸۴	۳۶/۲۴	آزمون‌پس		

در جدول ۳، میانگین و انحراف‌استاندارد متغیرهای پژوهش در پیش‌آزمون و پس‌آزمون هر دو گروه بیان شد. در بخش تحلیل استنباطی، به بررسی پیش-فرض‌های انجام تحلیل کوواریانس و فرضیه‌های پژوهشی پرداخته شد. نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کالموگروف-اسمیرنوف بررسی شد که بر اساس آن، هوش بین‌فردی در پیش‌آزمون و پس‌آزمون در سطح ۰/۳۸ و ۰/۴۲؛ عشق به یادگیری در پیش‌آزمون و پس‌آزمون در سطح ۰/۰۷ و ۰/۰۹ و خودکنترلی در پس‌آزمون و پیش‌آزمون در سطح ۰/۴۹ و ۰/۱۵ نرمال بود. همگنی ماتریس‌های کوواریانس متغیرهای وابسته در سطوح متغیر مستقل برآورده شد، زیرا معناداری آزمون M Box بالاتر از ۰/۰۵ و برابر با ۰/۱۱ بود. همگنی واریانس متغیرهای پژوهشی بر اساس آزمون لون تأیید شد، زیرا معناداری سه متغیر به ترتیب برابر با ۰/۱۰، ۰/۸۵ و ۰/۸۶ بود.

جدول ۴. بررسی معنادار بودن نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره

شاخص	منبع	میزان	F	df1	df2	معناداری	توان مشاهده شده	ضریب اتا
اثر پیلایی		۰/۸۹۶	۱۲۴/۱۳۳	۳	۴۳	۰/۰۰۱	۱	۰/۸۹
ویلکس لامبدا		۰/۱۰۴	۱۲۴/۱۳۳	۳	۴۳	۰/۰۰۱	۱	۰/۸۹
اثر هاتلینگ		۸/۶۶۰	۱۲۴/۱۳۳	۳	۴۳	۰/۰۰۱	۱	۰/۸۹
تر روی‌ریشه بزرگ		۸/۶۶۰	۱۲۴/۱۳۳	۳	۴۳	۰/۰۰۱	۱	۰/۸۹

بر اساس جدول ۴، استفاده از آزمون‌های مقایسه چندگانه برای یافتن تفاوت میان گروه‌های مورد مطالعه نشان داد که در سطح معناداری ۰/۰۰۱، در پس‌آزمون، تفاوت معناداری بین گروه آموزش و گواه در برخورداری از هوش بین‌فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی وجود دارد.

جدول ۵. نتایج آزمون تحلیل کوواریانس چندمتغیره برای بررسی تفاوت متغیرها در گروه آزمایش و کنترل

منبع	متغیرهای وابسته	مجموعه مجزورات	df	F	توان مشاهده شده	سطح معناداری	ضریب اتا
خودکنترلی		۱۲۱۴/۴۶۰	۱	۹۰/۵۲۱	۱	۰/۰۰۱	۰/۶۷
هوش بین‌فردی		۸۳۸/۲۹۱	۱	۱۳۳/۷۳۰	۱	۰/۰۰۱	۰/۷۵
عشق به یادگیری		۱۵۷۸/۶۵۹	۱	۱۹۱/۷۸۳	۱	۰/۰۰۱	۰/۸۱

بر اساس جدول ۵، نتایج تحلیل کوواریانس نشان داد که هوش بین‌فردی در پس‌آزمون گروه آموزش از گروه گواه بالاتر بود و فرضیه نخست پژوهش تأیید گردید. میانگین عشق به یادگیری در پس‌آزمون گروه آموزش به طور معنادار از گروه گواه بیشتر بود و فرضیه دوم پژوهش تأیید شد. در نهایت، خودکنترلی در پس‌آزمون گروه آموزش به طور معنادار از گروه گواه بیشتر و فرضیه سوم پژوهش تأیید گردید. سطح معناداری به دست آمده برای فرضیه‌ها در سطح ۰/۰۰۱ بود. توان مشاهده شده برای تمام فرضیه‌ها برابر با ۱ محاسبه شد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری بر هوش بین‌فردی، عشق به یادگیری و خودکنترلی دانش‌آموزان پسر ششم ابتدایی به انجام رسید. تاکنون پژوهشی به بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری بر هوش بین‌فردی و عشق به یادگیری صورت نگرفته است. در ارتباط با فرضیه نخست پژوهش، نتایج نشان داد که آموزش مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری باعث افزایش هوش بین‌فردی دانش‌آموزان شد. در تبیین این یافته، پژوهش Bender & Lombard (2014) نشان داد که مهارت‌های زندگی تأثیر معناداری بر رشد ارتباط بین‌فردی دانش‌آموزان دارد و آنان را قادر می‌سازد که نگرش‌ها، ارزش‌ها و استعداد‌های خود را به عمل درآورند و سازگاری مؤثر با موقعیت‌های زندگی را بیاموزند.

(Jamali Paghale et al, 2017). در واقع این آموزش باعث می‌شود که افراد مسئولیت‌ها و نقش‌های اجتماعی خود را پذیرفته و با چالش‌ها و مشکلات زندگی روبه‌رو شوند. پژوهش Jahanbin et al (2017) مؤید آن است که ارتقای مهارت‌های زندگی باعث بهبود توانایی‌های ارتباطی می‌شود. در واقع آموزش این مهارت توانایی افراد برای مقابله مؤثر با کشمکش‌های زندگی را بهبود می‌دهد تا در برخورد با انسان‌ها، جامعه، فرهنگ و محیط سازگاران‌تر عمل کنند (Farnam, 2018) و توانایی در یافتن راه‌حل‌های متنوع و متعدد، تفکر انعطاف‌پذیر، عدم تکانش‌گری، توانمندی پیش‌بینی نتایج اعمال خود را به بار می‌آورد (Tajeri, 2016).

در ارتباط با فرضیه دوم، آموزش حل مسئله و تصمیم‌گیری توانست موجب افزایش عشق به یادگیری شود. زیرا آموزش مهارت‌های زندگی سبب می‌شود که دانش‌آموزان شایستگی‌های خود را افزایش دهند و موقعیت شایسته‌ای در جامعه و گروه همسالان به دست آورند (Besharati & Amirian zade, 2018) و انگیزه درونی آنان افزایش یافته که سبب افزایش تلاش و پشتکار در انجام تکالیف می‌گردد (Aghajari et al, 2015). پژوهش Albay (2019) نشان داد که آموزش حل مسئله بر تقویت نگرش مثبت نسبت به موضوعات درسی مؤثر است و به دلیل افزایش مشارکت فعال، یادگیری خودراهبر و افزایش اعتمادبه‌نفس دانش‌آموزان در روند یادگیری موجب ارتقای عملکرد شده و افزایش انگیزه درونی، کیفیت یادگیری و یادگیری خودتنظیم و عشق دانش‌آموزان را موجب می‌شود (Behlol et al, 2018). در واقع، کاربرد مهارت‌های حل مسئله و تصمیم‌گیری در موقعیت یادگیری با تصمیم‌گیری‌های درست و شناخت موقعیت‌ها، پشتکار و تلاش امیدوارانه همراه است و موجب سرزندگی دانش‌آموزان می‌شود. این شرایط می‌تواند سبب شکل‌گیری ارزیابی‌های مثبت و خلق انتظارات برای کسب نتایج مثبت در تحصیل و زندگی می‌شود (Sheivandi et al, 2021).

در ارتباط با فرضیه سوم، نتایج نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی موجب بهبود خودکنترلی دانش‌آموزان شد. یافته‌های خودکنترلی با پژوهش‌های Azimi Lolaty و همکاران (2012) و Lee و همکاران (2018) و Ahvan & Mirzaei, Nabidoost (2020) همسو است. در واقع، آموزش مهارت‌هایی به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا نقاط قوت و ضعف خویش را بشناسند، تعارضات خود را به خوبی حل کنند، منطقی تصمیم بگیرند و استرس‌های خود را مدیریت کنند، از ضعف‌های مهارتی به‌سوی مهارت‌های سازنده کنند (Fayazi, 2017). خودکنترلی یکی از مؤلفه‌های هوش هیجانی است و بین هوش هیجانی با حل مسئله (Deniz, 2013; Azimi Lolaty et al, 2012) و تصمیم‌گیری ارتباط معنی‌داری وجود دارد (Barzegar et al, 2013). از این‌رو، ارائه آموزش مهارت‌های زندگی مانند حل مسئله و تصمیم‌گیری با خودکنترلی همسو است. بسیاری از مطالعات نیز تأثیر آموزش مهارت‌های زندگی بر رفتارهای پرخطر و توانایی کنار آمدن با فشارها را تأیید کرده‌اند. به وسیله مهارت‌های زندگی می‌توان به دانش‌آموزان آموخت که هر تجربه‌ای آموزنده نیست و بدون تصور عواقب هر کار نباید به انجام آن کار اقدام نمود؛ هیجان‌ها زودگذر و اغلب آثارشان جبران‌ناپذیر و پایدار است؛ بنابراین، با آموزش مهارت‌های زندگی و تنظیم هیجان‌خواهی نوجوانان در معرض خطر می‌توان از اثرات نامطلوب رفتارهای پرخطر جلوگیری کرد. خودکنترلی مهارتی مهم است، زیرا دلیل اقدام بسیاری از افراد به رفتارهای پرخطرگانه این است که مهارت‌های لازم جهت عمل در موقعیت‌های دشوار را نیاموخته‌اند (Rahimi et al, 2016).

در مجموع، آموزش حل مسئله و تصمیم‌گیری دارای ساختاری اجتماعی است و این کار از طریق انجام دادن و مشارکت فعال صورت می‌گیرد و نیازمند بحث و فکر و بازی است. این آموزش به افراد یادگیرنده برای سازگاری، انتخاب و تغییر محیط به منظور رسیدن به اهداف خود در زندگی و در بافت اجتماعی کمک می‌کند. از آنجایی که این آموزش در اثر تعامل میان افراد صورت می‌گیرد، این باور را در آن‌ها ایجاد می‌کند که می‌توانند در قالب گروه به‌صورت مولدتر و کارآمدتر عمل کنند و به دانش‌آموزان این توانایی را می‌دهد که در برخورد با موقعیت‌های مختلف تلاش و پشتکار درونی برای حل آن را داشته باشند و به خلق نتایج مطلوب بپردازند. از سویی آموزش با استفاده از داستان و بازی موجب می‌شود تا با مشارکت فعال در آن، علاقه آن‌ها به یادگیری بیشتر شود. از جمله محدودیت‌های این پژوهش عدم اطمینان از تعمیم نتایج به مقطع تحصیلی متوسطه دوم به سبب تغییرات رشدی این گروه سنی است. یکی دیگر از محدودیت‌های پژوهش حاضر فراهم نبودن شرایط اجرای مرحله‌ی پیگیری بود. بر این اساس پیشنهاد می‌شود که دیگر پژوهشگران به شناسایی برون‌دادهای دیگر آموزش انواع مهارت‌های زندگی بپردازند تا نظامی جامع از اثرات آموزش این مهارت‌های مهم حاصل گردد. با توجه به تأثیر مثبت آموزش مهارت حل مسئله و تصمیم‌گیری بر خودکنترلی و عشق به یادگیری و هوش بین‌فردی دانش‌آموزان پیشنهاد می‌شود، این آموزش‌ها در برنامه درسی یا فوق‌برنامه دانش‌آموزان در دوره‌های تحصیلی مختلف گنجانده شود.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از کلیه دانش‌آموزان شرکت‌کننده در این پژوهش، معلمان، مدیر و معاونان آموزشگاه صمیمانه تشکر و قدردانی نمایند.

References

- Abedini baltork M & Rezaei Zarchi M. (2021). The effectiveness of arts education with artistic education approach on interest in arts and love of learning. *Journal of Curriculum Studies*; 16(60): 127-146.
- Abolghasemi S, Abolghasemi A, Kafi Masoleh S & Soltani Shal R. (2020). The effectiveness of Problem solving and decision making skills on affective control of women with marital conflict. *Women and Family Studies*; 13(49) 29-45.
- Aghajari P, Hosseinzadeh M, Mahdavi N, et al. (2015). The effectiveness of life skills training on intrinsic and extrinsic learning motivation, academic achievement, and self-esteem in nursing students. *Journal of Nursing Education*; 4 (2):18-27.
- Ahvan L & Mirzaei P. (2020). The effectiveness of group cognitive-social problem solving on self-control and anxiety in girl preschool children. *Social Cognition*; 9(2): 27-40.
- Albay E. (2019). Analyzing the effects of the problem solving approach to the performance and attitude of first year university students. *Social Sciences & Humanities Open*; 1(1).
- Azimi Lolaty HA, Ghahari S, Targari A & Fard JH. (2012). The effect of life skills training on emotional intelligence of the medical sciences students in iran. *indian journal of psychological medicine*; 34(4): 350-354.
- Bala I, Kaur R & Singh SH. (2017). Decision-making styles and academic achievement. *International Journal of Advanced Research and Development*; 2(4): 97-100.
- Barzegar M, Afzal E, Maleki M & Koochakyazdi S. (2013). The relationship between emotional intelligence and decision-making quality in hospital managers. *International Journal of Hospital Research*; 2(2): 65-69.
- Behlol MG, Akbar RA & Sehrish H. (2018). Effectiveness of problem solving method in teaching mathematics at elementary level. *Bulletin of Education and Research*; 40(1): 231-244.
- Bender CJG & Lombard A. (2014). Personal and interpersonal effects of a life skills programme on grade 7 learners. *Social Work/Maatskaplike Werk*; 40(1): 87-106.
- Besharati F & Amirian zade M. (2018). The Impact of life skills training on social skills and performance of secondary school girl students. *Quarterly Journal of Women and Society*; 9(35): 17-42.
- Bowlin Stephanie L & Baer Ruth A. (2012). Relationship between mindfulness, self-control, and psychological functioning. *Personality and Individual Differences*; 52: 411-415.
- Deniz S. (2013). The Relationship between emotional intelligence and problem solving skills in prospective teachers. *Educational Research and Reviews*; 8(24): 2339-2345.
- Duckworth AL, Szabó Gendler T & Gross JJ. (2014) Self-Control in school-age children. *Educational Psychologist*; 49(3): 199-217.
- Faramarz S, Zare H & Fotovat A. (2015). Effectiveness of educational programs based on gardner's theory on multiple intelligences performance of students. *Educational Psychology*; 11(36): 151-177.
- Farnam A. (2018). Effectiveness of problem solving and anger management on decrease of parent-adolescent conflicts among boy students. *Journal of Educational Psychology Studies*; 15(29): 149-176.
- Funke J, Fischer A & Holt D. (2018). Assessment and teaching of 21st century skills. Chapter of *Competencies for Complexity: Problem Solving in the Twenty-First Century*; 41-53.
- Garibi H & Bahari Zar K. (2016). The Effectiveness of problem solving training on students' math anxiety and self-regulation. *journal of instruction and evaluation*; 8(32): 61-78.
- Ghadam poor E, Hasanvand F, Abdolahi moghadam M & Shakarami A. (2020). Explaining the academic buoyancy model based on self-handicapping by mediating love of learning, self-esteem and self-regulation skills. *Educational Psychology*; 16(57): 71-95.
- Gillebaart M. (2018). The 'Operational' definition of self-control. *Frontiers in Psychology*; 9, 1231.
- Golmohammad Nejad Bahrami G. (2019). The comparison of the effectiveness of problem-solving skill and emotional intelligence on decreasing aggression in adolescent girl students of guidance school. *Journal of Instruction and Evaluation*; 12(46): 13-28.
- Gresch H, Hasselhorn M & Bögeholz S. (2013). Training in decision-making strategies: an approach to enhance students' competence to deal with socio-scientific issues. *International Journal of Science Education*; 35(15): 2587-2607.
- Hajebi M, Taheri S & Noshadi M. (2018). The Relationship between interpersonal intelligence, reading activity and vocabulary learning among iranian efl learners. *International Journal of English Language & Translation Studies*; 6(1):48-56.
- Hardi F, Tamur M & Nendi F. (2021). The relationship between interpersonal intelligence and linguistic intelligence with mathematics learning achievement in high school students. *Journal of Didactic Mathematics*; 2(2): 71-75.
- Jahanbin I, Bazrafshan M, Akbari K, et al. (2017). The effect of life skills training on social communication of clients referring to drug abuse clinics. *Jundishapur Journal of Chronic Disease Care*; 6(4): 1-8.
- Jamali Paghale Z, Jamali Paghale S, Jadidi Feighan M & Nazary M. (2017). The Effect of life skills training on social adjustment and academic performance of adolescent female students. *Knowledge & Research in Applied Psychology*; 15(58): 121-129.
- Javadipour M, Azizi P & Norouzzadeh R. (2014). Survey on rate of life skills goals fulfillment in elementary school students. *Teaching and Learning Research*; 11(1): 113-128.
- Kadivar P (2019). *Educational Psychology*. Tehran: SAMT.

- Kumar M. (2020). A Study of problem solving ability and creativity among the higher secondary students. *International Journal of Education*; 8(2): 30-34.
- Mahbobi T, salimi H & Hossini S. (2016). The Effect of emotional self- control training on the reduction of verbal aggression of payame noor university students. *Social Cognition*; 4(2): 124-136.
- Matin N & Shams Hosseini H. (2015). The Impact of instruction of interpersonal intelligence to translation students on translation of different character's register in william falkner's novels. *Linguistics & Translation*; 81: 31978-31983.
- Modecki KL, Zimmer-Gembeck M. & Guerra N. (2017). Emotion regulation, coping and decision making: Three linked skills for preventing externalizing problems in adolescence. *Child Development journal*; 88(2): 417- 426.
- Mohammadi M, Keshavarz F, Naseri Jahromi R & Rasekh Jahromi A. (2016). The casual model of medical student's love of learning, need for learning, passion for searching and global innovation. *Strides in developments of medical education*; 12(5): 592-600.
- Moitra M, Buch R & Damor R. (2019). Problem Solving skills among adolescents in surat city: a reality check. *National Journal of Community Medicine*; 10 (11): 571-574.
- Mootabi F, Fata L, Kazem Zade M & Mohammad khani SH. (2006). A practical guide to holding life skills training workshops. Tehran: danjeh.
- Moradi F & Tavassoli S. (2018). The Impact of school love on primary school learning using the model of wang et al model. *Journal of Pouyesh in Education and Consultation (JPEC)*; 4(8): 66-91.
- Mousavimoghadam S R, Hourri S, Omidi A & Zahirikhah N. (2015). Evaluation of relationship between intellectual intelligence and self-control, and defense mechanisms in the third year of secondary school girls. *MEDICAL SCIENCES*; 25 (1):59-64
- Nasheeda A, Abdullah HB, Krauss SE & Ahmed NB. (2019). A narrative systematic review of life skills education: effectiveness, research gaps and priorities. *International Journal of Adolescence and Youth*; 24(3): 362-379.
- Poursaberi R & Mohammadi M. (2017). Gardner's Multiple-Intelligences Profile and Its Relationship with Academic Performance (Students of Tabriz University of Medical Sciences/Academic Year 2014-2015). *Future of Medical Education Journal*; 7(3): 29-33.
- Prajapati R, Sharma B & Sharma D. (2016). Significance of life skills education. *Contemporary Issues in Education Research*; 10(1): 1-6.
- Pratiwi W, Rochintaniawati D & Agustin R. (2018). The Effect of multiple intelligence-based learning towards students' concept mastery and interest in matter. *Journal of Science Learning*; 1(2): 49-52.
- Rahimi A & Jazaeri A. (2011). Life skills training. Tehran: danjeh.
- Rahimi A, khorramabadi Y, Navabi Y & Moein R. (2016). Study of the effects of life skill education on the reduction of dangerous behaviors among at-risk high school male students. *Psj*; 15 (1):43-51
- Selvaraj-Thomson A. (2021). The Love For Learning. thesis for receiving (PhD)degree. University of York.
- Sever I & Ersoy A. (2019). Investigation of decision-making skills of fourth grade students according to student and teacher opinions. *International Electronic Elementary Education*; 12(2): 167-182.
- Sheivandi Cholichch K, Nafar Z, Hasanvand F & Musavi A. (2021). The effectiveness of life skills training (problem solving and decision making) on teacher-student relationships, academic buoyancy, and academic optimism in elementary sixth grade male students. *Journal of Applied Psychological Research*; 11(4): 47-67.
- Soleimanpouromran M & Yasavol N. (2021). The Effect of P4C (Philosophy for Children) curriculum on children's love of learning and moral judgment. *Thinking and Children*; 12(1): 57-73.
- Tajeri B. (2016). Effectiveness of problem solving training on interpersonal sensitivity & aggression in students. *Journal of School Psychology*; 5(3): 39-55.